

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **G. K. i B. T.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2025 r.,

wniosku pełnomocnika interwenienta L. sp. z o.o. w L.

o wyłączenie SSN Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć SSN Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu
sprawy I KK 162/23.**

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa G. K. i B. T., zainicjowana kasacją Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonych, zarejestrowana pod sygn. akt I KK 162/23.

Powyższa sprawa została przydzielona do rozpoznania SSN Igorowi Zgolińskiemu. Następnie została skierowana do rozpoznania na posiedzenie w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i wyznaczono do jej rozpoznania następujący skład orzekający: SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący), SSN Adam Roch, SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca).

Pismem z dnia 4 września 2023 r. (k. 91) obrońca G. K. złożył wniosek o wyłączenie sędziego Igora Zgolińskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Jednocześnie pismem z dnia 15 września 2023 r. (k. 103) wpłynął wniosek pełnomocnika interwenienta o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Ponadto, pismem z dnia 15 września 2023 r. (k. 144) pełnomocnik interwenienta złożył również wniosek o wyłączenie SSN Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Trzecim pismem z tego samego dnia pełnomocnik interwenienta złożył wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23 SSN Igora Zgolińskiego (k. 171).

Postanowieniem z dnia 18 października 2023 r., I KK 162/23 [KRI 264], Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku obrońcy G. K. o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego z uwagi na istnienie uzasadnionej wątpliwości co do jego bezstronności, zaś co do żądania wyłączenia z uwagi na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego i jego postępowanie po powołaniu, wniosek pozostawiono bez rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23 [KRI 268], Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w tej sprawie.

Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23 [KRI 275], Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku o wyłączenie SSN Adama Rocha od udziału w tej sprawie.

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2024 r., I KK 162/23 [KRI 276], Sąd Najwyższy pozostawił bez rozpoznania wniosek pełnomocnika interwenienta o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego.

W związku z utworzeniem referatu spraw nowo powołanego sędziego, sprawa została przydzielona SSN Stanisławowi Stankiewiczowi. Następnie sprawa została skierowana do rozpoznania na rozprawie i wyznaczono następujący skład orzekający: SSN Anna Dziergawka (przewodniczący), SSN Paweł Kołodziejski, SSN Stanisław Stankiewicz (sprawozdawca).

Pismem z dnia 4 października 2024 r. (k. 289) pełnomocnik interwenienta złożył wniosek o wyłączenie SSN Anny Dziergawki od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Następnie, również pismem z dnia 4 października 2024 r. (k. 294) pełnomocnik interwenienta złożył wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu tej sprawy.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2024 r., I KK 162/23 [KRI 622] Sąd Najwyższy wyłączył SSN Annę Dziergawkę i SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie I KK 162/23.

Sprawa ponownie została skierowana na rozprawę, tym razem w następującym składzie orzekającym: SSN Antoni Bojańczyk (przewodniczący), SSN Stanisław Stankiewicz (sprawozdawca), SSN Ryszard Witkowski.

Pismem z dnia 6 grudnia 2024 r. (k. 343) pełnomocnik interwenienta złożył wniosek o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu tej sprawy.

Drugim pismem z tego dnia (k. 347) pełnomocnik interwenienta złożył wniosek o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Postanowieniem z dnia 14 stycznia 2025 r., I KK 162/23 [KRI 729], Sąd Najwyższy wyłączył SSN Ryszarda Witkowskiego i SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Sprawa raz jeszcze została skierowana na rozprawę i tym razem do jej rozpoznania wyznaczono następujący skład orzekający: SSN Stanisław Stankiewicz (przewodniczący, sprawozdawca), SSN Małgorzata Bednarek, SSN Adam Roch.

Dnia 21 maja 2025 r. do akt sprawy wpłynęły wnioski Prokuratora Prokuratury Krajowej o stwierdzenie niespełnienia przez SSN Małgorzatę Bednarek oraz SSN Adama Rocha wymogów niezawisłości i bezstronności (wnioski złożone na podstawie art. 29 § 4, § 5, § 6 pkt 1, § 7 § 8, § 9, § 12 i § 14 ustawy o Sądzie Najwyższym). Oba wnioski zostały odrzucone zarządzeniami Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej.

Pismem z dnia 28 maja 2025 r. (k. 413) pełnomocnik interwenienta złożył wniosek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Jednocześnie również pismem z dnia 28 maja 2025 r. pełnomocnik interwenienta – L. sp. z o.o. w L. – złożył wniosek o wyłączenie SSN Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23 (k. 416). W uzasadnieniu wniosku podał, że sędzia Adam Roch nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu. We wniosku podkreślono, że Pan Adam Roch został powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS), w sytuacji, gdy wcześniej był prokuratorem. Podkreślono, że został on pierwotnie powołany do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, a także przedstawiono argumenty kwestionujące status tego organu. Ponadto, wnioskodawca wskazał, że orzekanie przez Sąd Najwyższy z udziałem SSN Adama Rocha może prowadzić do zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Podkreślił również, że orzekanie przez tak powołanego sędziego nie spełnia standardów zarówno krajowych, jak i europejskich.

Wymieniony w poprzednim akapicie wniosek został potraktowany jako „wniosek o zbadanie spełnienia przez SSN Adama Rocha wymogów niezawisłości i bezstronności, złożony na podstawie art. 29 § 6-9 ustawy o SN i jako taki został odrzucony zarządzeniem z dnia 3 czerwca 2025 r. wydanym przez Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej. Jednocześnie tym samym zarządzeniem uznano tenże wniosek za wniosek o wyłączenie SSN Adama Rocha i zarządzono nadanie mu dalszego biegu. Niniejsze postanowienie stanowi rozpoznanie tego wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się zasadny.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że Sąd Najwyższy dostrzega, iż kwestia wyłączenia od udziału w rozpoznaniu tej sprawy SSN Adama Rocha była już przedmiotem rozpoznania, a postanowieniem z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23 [KRI 275], Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku o jego wyłączenie. W aktualnej sytuacji procesowej nie znajdzie jednak zastosowania art. 41a k.p.k.,

zgodnie z którym wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych podstawach faktycznych co wniosek wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania. Analiza pierwotnego wniosku oraz wniosku obecnego prowadzi do konkluzji, że wnioskodawca podał w aktualnie rozpoznawanym wniosku nowe okoliczności mające stanowić podstawę wyłączenia. Mianowicie, w pierwotnym wniosku nie było mowy o aspekcie europejskim orzekania przez sąd niezależny, bezstronny, ustanowiony ustawą. Z kolei w punkcie trzecim uzasadnienia obecnego wniosku pełnomocnik interwenienta podniósł, że „nie sposób obronić twierdzenia, jakoby pan Adam Roch był sędzią niezawisłym i prawidłowo umocowanym do orzekania w rozumieniu tak prawa krajowego, jak i europejskiego”. Odwołanie się do standardu europejskiego Sąd Najwyższy traktuje jako odwołanie się do standardu strasburskiego.

W sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce* (wyrok pilotażowy z dnia 23 listopada 2023 r., skarga nr 50849/21) Europejski Trybunał Praw Człowieka zdefiniował problem powoływania sędziów w Polsce przy udziale KRS ukształtowanej według obecnie obowiązujących przepisów jako tzw. problem systemowy oraz zdefiniował tzw. środki generalne, jakie Polska powinna wdrożyć w celu wykonania tego wyroku. Mając na względzie stanowisko zawarte w tym orzeczeniu należy uznać, że orzekanie przez sędziego Sądu Najwyższego powołanego w ww. procedurze stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC i może wiązać się z odpowiedzialnością finansową państwa. Sąd Najwyższy ma na względzie najnowsze orzecznictwo ETPCz, w którym aprobowane są kolejne ugody zawierane ze skarżącymi wskazującymi na naruszenie ich prawa do sądu ustanowionego ustawą na skutek wydawania orzeczeń przez Sąd Najwyższy z udziałem wadliwie powołanych sędziów. Trzeba odnotować, że w ramach zawartych ugód rząd zobowiązał się do wypłacenia skarżącym zadośćuczynień w kwocie po 10.000 euro (por. m.in. decyzje ETPCz z dnia 5 grudnia 2024 r.: *Cupał i inni p. Polsce*, skarga nr 30049/22; *Zieliński p. Polsce*, skarga nr 3423/22; *Łabudek p. Polsce*, skarga numer 43727/21).

Co prawda okoliczności wskazujące na wadliwość powołania SSN Adama Rocha były podnoszone w pierwotnym wniosku o jego wyłączenie, jednak w postanowieniu z dnia 7 grudnia 2023 r. Sąd Najwyższy nie wypowiedział się w

przedmiocie znaczenia faktu pierwotnego powołania Pana Adama Rocha na urząd sędziego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Izba ta, choć była organem powiązany administracyjnie z Sądem Najwyższym, jednak sama nie miała statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym (por. uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, OSNK 2020, z. 2, poz. 7; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22; W. Wróbel, *Izba Dyscyplinarna jako sąd wyjątkowy w rozumieniu art. 175 ust. 2 Konstytucji RP*, *Palestra* 2019, nr 1-2, s. 17-33). Na taką ocenę statusu tej Izby pozawala także decyzja samego ustawodawcy, który ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) zlikwidował Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, a ponadto wskazał na możliwość wzruszenia wydanych przez nią prawomocnych orzeczeń (art. 18 wspomnianej ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r.). Wskazana okoliczność jedynie wzmacnia tezę, że skład Sądu Najwyższego z udziałem sędziów, którzy uprzednio orzekali w Izbie Dyscyplinarnej, nie został wyposażony w gwarancje strukturalnej niezależności i nie jest sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się na nieprawidłowości przeniesienia sędziów orzekających uprzednio w Izbie Dyscyplinarnej do Izby Karnej Sądu Najwyższego, co nastąpiło z mocy decyzji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. W związku z tą procedurą wskazuje się, że Konstytucja RP nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, czy też z mocy samej ustawy, zaś akt nominacji Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach określonego konkursu dotyczącego konkretnego rodzaju sądu. Osoba, która ubiegała się o stanowisko sędziego w danym sądzie nie jest więc uprawniona do orzekania w sądzie innego rodzaju (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III KK 186/23, OSNK 2023, z. 5-6, poz. 30; podobnie: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I KK 85/23 oraz z dnia 5 stycznia 2023 r., II KK 531/22). Wskazane w orzecznictwie wątpliwości co do sposobu przeniesienia sędziów zlikwidowanej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do Izby Karnej tego Sądu

stanowią dodatkowy argument na rzecz tezy o zasadności wyłączenia od orzekania w tej sprawie SSN Adama Rocha.

W ocenie Sądu Najwyższego w obecnym składzie, wniosek należało uwzględnić również z uwagi na konieczność zapewnienia stronie postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu w rozumieniu prawa krajowego. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikające z uchwały połączonych Izb stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in.: w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela. Stanowisko zawarte w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, a także jest aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24).

Podsumowując, celem zapewnienia uczestnikom postępowania dostępu do sądu niezależnego i bezstronnego w rozumieniu konwencyjnym i konstytucyjnym, a także mając na względzie wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w przypadku orzekania przez Sąd Najwyższy w obecnie wyznaczonym składzie, należało wyłączyć SSN Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PŁ]

[a.ł]